

Valsts ieņēmumu
dienests

Metodiskais materiāls

Ienākums no akciju pirkuma tiesību īstenošanas

04.02.2025.

Saturs

1. IENĀKUMS	3
1.1. Apliekams ienākums	3
1.2. Neapliekams ienākums	5
2. IENĀKUMA GŪŠANAS DIENA	8
3. DEKLARĀCIJU UN PĀRSKATU IESNIEGŠANA UN NODOKĻU SAMAKSA.....	10
Saistošie normatīvie akti	15

1. IENĀKUMS

Akciju pirkuma tiesību īstenošana ir akciju iegāde par akciju pirkuma tiesību līgumā noteikto cenu vai, ja tā noteikts līgumā, akciju saņemšana bez maksas.¹

Akciju pirkuma tiesību piešķiršanas nodokļu regulējums attiecas gan uz **akciju**, gan **kapitāla daļu**, gan citām tiesībām saņemt dividendes piešķiršanu atbilstoši [Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma](#) izpratnei par akcijām.

1.1. Apliekams ienākums

Akciju pirkuma tiesību īstenošana (darbaspēka nodokļi)

Ienākums, kas gūts, īstenojot akciju pirkuma tiesības, kuras darbiniekam, padomes vai valdes loceklim uz darba attiecību pamata piešķiris darba devējs vai uzņēmums, kas ir ar darba devēju saistīta persona [likuma "Par nodokļiem un nodevām"](#) izpratnē, ir jāietver algota darba ienākumā un par to ir jāmaksā algas nodoklis (IIN) un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (VSAOI), ja nav piemērojami nosacījumi par neapliekamu ienākumu ([skatīt sadaļu par neapliekamu ienākumu](#)).²

1. piemērs

Ritvaram ir piešķirtas akciju pirkuma tiesības. Akciju pirkuma tiesību īstenošanas plāns paredz īstenot akciju pirkuma tiesības pēc 36 mēnešiem no brīža, kad akciju pirkuma tiesības piešķirtas. Darba devējs, kas piešķiris akciju pirkuma tiesības, nav iesniedzis Valsts ieņēmumu dienestā (VID) akciju pirkuma tiesību īstenošanas plānu. Ritvara ienākums no akciju pirkuma tiesību īstenošanas ir ienākums, kas apliekams ar darbaspēka nodokļiem (IIN un VSAOI), jo darba devējs nav iesniedzis VID akciju pirkuma tiesību īstenošanas plānu.

Ienākums no akciju pirkuma tiesību īstenošanas = akciju tirgus vērtība akciju pirkuma tiesību īstenošanas dienā – akciju iegādes vērtība

Akciju tirgus vērtību akciju pirkuma tiesību īstenošanas dienā nosaka šādi:

- publiskajā apgrozībā esošajām akcijām – akciju pirkuma tiesību īstenošanas dienā fiksētā akcijas vidējā svērtā cena vai, ja tādas nav, – tirgus vērtība, kas noteikta atbilstoši regulētā tirgus noteikumiem;
- akcijām, kas neatrodas publiskajā apgrozībā, – akciju vērtība, kas norādīta neatkarīgā rakstveida atzinumā, kurš ietver arī vērtējuma veikšanas metodiku un kuru sniegusi persona, kas atbilstoši Komerclikumam iekļauta mantiskā

¹ [Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 11.¹¹ panta trešā daļa.](#)

² [Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 8. panta 2.⁵ daļa.](#)

Ienākums no akciju pirkuma tiesību īstenošanas

ieguldījuma vērtētāju sarakstā vai kas saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem ir tiesīga sniegt neatkarīgu atzinumu par akciju tirgus vērtību.³

2. piemērs

Rihardam darba devējs piešķīris akciju pirkuma tiesības, kuras akciju pirkuma tiesību īstenošanas plāns paredz īstenot jau pēc sešiem mēnešiem, proti, 30. maijā iegādāties akcijas ar 40 % atlaidi. Akciju tirgus vērtība – akciju pirkuma tiesību īstenošanas dienā – ir 3000 eiro. Rihards izmanto savas tiesības un 30. maijā iegādājas akcijas par 1800 eiro (40 % atlaide no 3000 eiro). Riharda darba devējs Riharda 1200 eiro (3000 – 1800) ienākumam no akciju pirkuma tiesību īstenošanas piemēro darbaspēka nodokļus (VSAOI un IIN).

Ja darbinieka ienākums no akciju pirkuma tiesību īstenošanas ir apliekams ar algas nodokli, darba devējs aprēķina gan IIN, gan VSAOI (gan darba devēja, gan darba ņēmēja daļu – vispārējā gadījumā kopējā likme ir 34,09 %) kā darba algai.⁴

No 2025. gada ar algas nodokli apliekama ienākuma izmaksas brīdī darba devējam ir pienākums ieturēt 25,5 % IIN neatkarīgi no izmaksas apmēra, tomēr gada ienākumu deklarācijā ienākuma saņēmējam tiks pārrēķināts gada laikā ieturētais nodoklis un kopējie ar progresīvo IIN likmi apliekamie ienākumi, **pārsniegumam virs 105 300 eiro** piemērojot **33 % IIN**.

Ja gada ar nodokli apliekamie ienākumi (t. sk. ienākums no kapitāla pieauguma) un ar nodokli neapliekamās dividendes vai likvidācijas kvotas pārsniedz 200 000 eiro, tad no 2025. gada ienākumu deklarācijā ienākuma saņēmējam **papildus tiek aprēķināts 3 % IIN** par visu šo ienākumu⁵.

Savukārt ienākumam 2024. gadā (ja ienākuma gūšanas diena ir 2024. gadā) IIN likme izmaksas brīdī ir 20 % vai 23 % atbilstoši ienākumam un algas nodokļa grāmatiņai, bet gada ienākumu deklarācijā aprēķina 31 % IIN ienākumam virs 78 100 eiro.

Akciju vai akciju pirkuma tiesību atsavināšana (kapitāla pieaugums)

Darbinieka, bijušā darbinieka vai citas personas ienākumu, kas gūts, atsavinot akciju pirkuma tiesības vai akciju pirkuma tiesību īstenošanas rezultātā iegūtās akcijas, aprēķina kā kapitāla pieaugumu⁶ un tam no 2025. gada piemēro **25,5 %** nodokli (iepriekš – 20%).

Kapitāla pieaugums = kapitāla aktīva (akciju vai akciju pirkuma tiesību) atsavināšanas cena – iegādes vērtība

3. piemērs

Mārīte 25. aprīlī par 2000 eiro atsavina akcijas, ko ieguvusi bez maksas, īstenojot akciju pirkuma tiesības. Ienākums no akciju pirkuma tiesību īstenošanas tika atzīts par neapliekamu ienākumu.

Mārītes ienākums no kapitāla pieauguma ir 2000 eiro (2000 – 0). IIN no kapitāla pieauguma ir 510 eiro (25,5 % no 2000).

³ Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 11.¹¹ panta pirmā un otrā daļa.

⁴ Likuma "Par valsts sociālo apdrošināšanu" 14. panta pirmā daļa.

⁵ Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 15.¹ pants.

⁶ Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 11.¹¹ panta astotā daļa.

Par akciju iegādes vērtību uzskata to **tirgus vērtību** akciju pirkuma tiesību īstenošanas dienā, ja šīs akcijas ir iegūtas, īstenojot akciju pirkuma tiesības, un akciju pirkuma tiesību īstenošanas dienā gūtais ienākums ir [apliekams ar algas nodokli](#).

4. piemērs

Rihards 3. septembrī par 4010 eiro pārdod akcijas, ko ieguvis, īstenojot akciju pirkuma tiesības, kad to tirgus vērtība bija 3000 eiro ([skatīt 2. piemēru](#)).

Nemot vērā, ka Riharda darba devējs ir aprēķinājis ienākumu un ieturējis darbaspēka nodokļus no Riharda ienākuma no akciju pirkuma tiesību īstenošanas, jo akciju pirkuma tiesību īstenošanas dienā šis ienākums tika atzīts par apliekamu, Riharda ienākums no kapitāla pieauguma ir 1010 eiro (4010 – 3000). IIN no kapitāla pieauguma ir 257,55 eiro (25,5 % no 1010).

5. piemērs

Alīna 15. septembrī saskaņā ar akciju pirkuma tiesību īstenošanas guva no darba devēja 15 000 eiro ar algas nodokli apliekamu ienākumu, bet 1. decembrī pārdeva akciju pirkuma tiesību īstenošanas rezultātā darba devēja piešķirtās akcijas, gūstot 2000 eiro ienākumu no kapitāla pieauguma. Paralēli Alīnai šajā gadā bija 180 000 eiro darba alga un 5000 eiro ar nodokli neapliekamas dividendes.

Tā kā darba devējs no Alīnas darba algas un ienākuma no akciju pirkuma tiesību īstenošanas ieturējis 25,5 % IIN, bet rezumējošā kārtībā 89 700 eiro ienākumam (195 000 – 105 300) piemēro 33 % IIN, ko samazina par 10 % no solidaritātes nodokļa, un 2000 eiro (180 000 + 15 000 + 2000 + 5000 – 200 000) ienākumam piemēro papildu 3 % IIN, Alīnai, iesniedzot gada ienākumu deklarāciju, var veidoties IIN piemaksa (parāds valsts budžetam).

- [Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 11.⁹ pants un 15. pants](#)
- [Informācija par kapitāla pieauguma deklarācijas sniegšanas vispārējiem principiem](#)

1.2. Neapliekams ienākums

Ienākums no akciju pirkuma tiesību īstenošanas ir neapliekams ienākums, ja akciju pirkuma tiesības piešķirtas atbilstoši akciju pirkuma tiesību īstenošanas plānam un īstenoti šādi (visi) nosacījumi:

- akciju pirkuma tiesību minimālais **turēšanas periods** (periods no akciju pirkuma tiesību piešķiršanas dienas līdz dienai, kad darbinieks ir tiesīgs uzsākt akciju pirkuma tiesību īstenošanu) ir ne mazāks kā **12 mēneši**;
- akciju pirkuma tiesību minimālajā turēšanas periodā darbinieks ir **darba attiecībās ar uzņēmumu**, kurš piešķīris darbiniekam akciju pirkuma tiesības vai ar kuru saistītā persona [likuma "Par nodokļiem un nodevām"](#) izpratnē darbiniekam ir piešķīrusi akciju pirkuma tiesības;
- darba devējs ir **iesniedzis VID [informāciju](#)**⁷ par akciju pirkuma tiesību īstenošanas plānu;
- akciju pirkuma tiesības tiek īstenotas **ne vēlāk kā sešu mēnešu laikā** no dienas, kad **izbeigtas darba attiecības** starp maksātāju un darba devēju

⁷ [Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 11.¹¹ panta ceturtajā daļā noteiktā informācija.](#)

Ienākums no akciju pirkuma tiesību īstenošanas

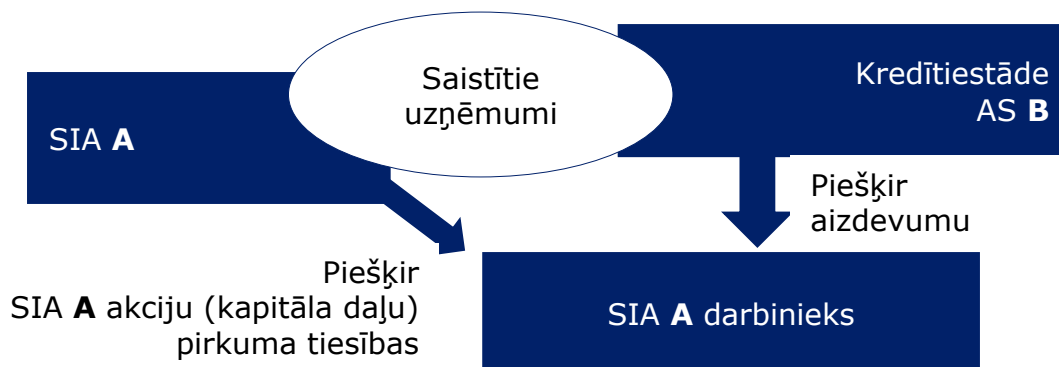
- (kapitālsabiedrību, kura piešķirusi maksātājam akciju pirkuma tiesības vai kura ir ar darba devēju saistīta persona likuma "Par nodokļiem un nodevām" izpratnē);
- kapitālsabiedrība, kura piešķirusi maksātājam akciju pirkuma tiesības, vai ar to saistīta persona likuma "Par nodokļiem un nodevām" izpratnē **nav izsniegusi maksātājam aizdevumu, kas nav atmaksāts** līdz akciju pirkuma tiesību īstenošanas brīdim:
 - **izņemot** aizdevumus, ko izsniedz kapitālsabiedrība, kura saņēmusi speciālu atļauju (licenci) patērētāja kreditēšanas pakalpojuma sniegšanai (piemēram, **kreditēstāde**), ja vien minētie aizdevumi netiek sniegti paša aizdevēja akciju iegādei, lai īstenotu akciju pirkuma tiesības.⁸

Akciju pirkuma tiesību turēšanas perioda nosacījums ir īstenots arī šādos gadījumos:

- akciju pirkuma tiesību turēšanas periodā akciju pirkuma tiesību turētājs pēc darba attiecību izbeigšanas ar uzņēmumu, kurš piešķir akciju pirkuma tiesības, ir stājies darba attiecībās ar uzņēmumu, kurš ir ar darba devēju saistīta persona likuma "Par nodokļiem un nodevām" izpratnē;
- akciju pirkuma tiesību turēšanas periodā darbiniekam ir piešķirta valsts vecuma pensija (tai skaitā priekšlaicīgi), un akciju pirkuma tiesību turētājs un darba devējs ir izbeiguši darba tiesiskās attiecības.⁹

Piemēri gadījumiem, kad minētais nosacījums par aizdevumu savam vai saistītā uzņēmuma darbiniekam akciju iegādei akciju pirkuma tiesību īstenošanai izpildīts neatkarīgi no tā, kad tiek atmaksāts izsniegtais aizdevums:

6. piemērs

SIA "B" ir piešķirusi mātes uzņēmuma AS "G" akciju pirkuma tiesības savam darbiniekam Kārlim. Kārlis akciju pirkuma tiesību turēšanas periodā pēc 11 mēnešiem ir izbeidzis darba attiecības ar SIA "B", lai uzsāktu darba attiecības ar AS "D". AS "D" ir saistītā persona ar AS "G".

Nosacījums par darba attiecību esību ar uzņēmumu, kurš piešķir akciju pirkuma tiesības, ir izpildīts visā akciju pirkuma tiesību turēšanas periodā, un akciju pirkuma tiesību turēšanas periods ir skaitāms no brīža, kad Kārlim akciju pirkuma tiesības piešķirusi SIA "B".

7. piemērs

SIA "M" ir piešķirusi savu kapitāla daļu pirkuma tiesības savai darbiniecei Lainei. Laine kapitāla daļu pirkuma tiesību turēšanas periodā pēc 10 mēnešiem ir izbeigusi darba attiecības ar SIA "M", lai uzsāktu darba attiecības ar AS "T". AS "T" ir saistītā persona ar SIA "M".

⁸ Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 9. panta pirmās daļas 43. punkts.

⁹ Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 9. panta vienpadsmitā daļa.

Nosacījums par darba attiecību esību ar uzņēmumu, kurš piešķir akciju pirkuma tiesības, ir izpildīts visā akciju pirkuma tiesību turēšanas periodā, un akciju pirkuma tiesību turēšanas periods ir skaitāms no brīža, kad Lainei kapitāla daļu pirkuma tiesības piešķīrusi SIA "M".

8. piemērs

AS "Z" 2024. gada 12. janvārī ir piešķīrusi savu akciju pirkuma tiesības savai valdes loceklei Maijai ar akciju pirkuma tiesību turēšanas periodu – vienu gadu un sešiem mēnešiem. Divu mēnešu laikā AS "Z" ir iesniegusi VID nepieciešamo informāciju par akciju pirkuma tiesību īstenošanas plānu. AS "Z" nav izsniegusi Maijai aizdevumu akciju pirkuma tiesību īstenošanai.

Maija ir izbeigusi darba attiecības ar AS "Z" 2025. gada 28. februārī, bet akciju pirkuma tiesības īsteno atbilstoši akciju pirkuma tiesību īstenošanas plānam – 2025. gada 12. jūlijā.

Nemot vērā, ka AS "Z" akciju pirkuma tiesību turēšanas periods ir garāks par 12 mēnešiem, darba devējs ir iesniedzis VID informāciju par akciju pirkuma tiesību īstenošanas plānu – Maija ir bijusi darba attiecībās ar AS "Z" 12 mēnešus akciju pirkuma tiesību turēšanas periodā, akciju pirkuma tiesības tiek īstenotas ne vēlāk kā sešu mēnešu laikā no dienas, kad izbeigtas darba attiecības, un Maijai nav izsniegts tāds aizdevums akciju pirkuma tiesību īstenošanai, kas nebūtu atmaksāts līdz akciju pirkuma tiesību īstenošanas dienai, – Maijas ienākums no akciju pirkuma tiesību īstenošanas ir neapliekams.

Divu mēnešu laikā pēc tam, kad darbiniekiem beidzies periods, kurā varēja pieteikties uz akciju pirkuma tiesībām vai piešķirtas akciju pirkuma tiesības (ja akciju pirkuma tiesību īstenošanas plāns neparedz pieteikšanos uz akciju pirkuma tiesībām), darba devējs iesniedz VID:

- 1) informāciju par akciju pirkuma tiesību īstenošanas plānā iesaistītajiem uzņēmumiem:
 - akciju pirkuma tiesību īstenošanas plāna izdevēja (apstiprinātāja) nosaukumu, reģistrācijas numuru un adresi;
 - tās akciju sabiedrības nosaukumu, reģistrācijas numuru un adresi, kuras akcijas tiks pirktas;
 - par akciju pirkuma tiesību plāna īstenošanu atbildīgā ārvalstu uzņēmuma (ja tāds ir) nosaukumu, reģistrācijas numuru un adresi, informāciju par to, vai jebkādas izmaksas, kas saistītas ar akciju pirkuma tiesību īstenošanas plānu, tiks attiecinātas uz Latvijā esošu uzņēmumu vai pastāvīgo pārstāvniecību;
- 2) informāciju par izvirzītajiem kritērijiem, lai darbinieki kvalificētos dalībai akciju pirkuma tiesību īstenošanas plānā, norādot, vai dalībai akciju pirkuma tiesību īstenošanas plānā kvalificējas:
 - visi darbinieki;
 - tikai vadības līmeņa darbinieki;
 - tikai darbinieki, kuri uzņēmumā nostrādājuši noteiktu laikposmu;
 - darbinieki, kuri atbilst citiem uzņēmuma izvirzītiem kritērijiem;
- 3) informāciju par izvirzītajiem nosacījumiem, lai akciju pirkuma tiesību īstenošanas brīdī darbinieks varētu iegādāties akcijas, un norāda, vai pastāv tādi nosacījumi kā:
 - pārdošanas plāna izpilde, peļņas gūšana, noteikts darbinieka nostrādātais gadu skaits uzņēmumā akciju pirkuma tiesību īstenošanas brīdī;
 - citi nosacījumi;
- 4) informāciju par akciju pirkuma tiesību īstenošanas plānā paredzēto akciju pirkuma tiesību minimālo turēšanas periodu:

Ienākums no akciju pirkuma tiesību īstenošanas

- datumu, ar kuru darbiniekam tiek piešķirtas tiesības nākotnē pirkt akcijas;
 - datumu, ar kuru darbinieks nākotnē drīkstēs īstenot akciju pirkuma tiesības;
- 5) informāciju par iespējām īstenot akciju pirkuma tiesības, ja darba tiesiskās attiecības tiek izbeigtas;
- 6) informāciju par darbinieka iespējām atsavināt piešķirtās akciju pirkuma tiesības vai iespējām mantot akciju pirkuma tiesības darbinieka nāves gadījumā;
- 7) informāciju par akciju pirkuma tiesību īstenošanas nosacījumiem:
- atbilstoši akciju pirkuma tiesību īstenošanas plāna noteikumiem nākotnē pērkamo akciju skaitu, to noteikto iegādes vērtību, valūtu;
 - akciju pirkuma tiesības darbiniekam tiek piešķirtas par brīvu, vai arī darbiniekam akciju pirkuma tiesības jāiegādājas par noteiktu samaksu (šajā gadījumā norāda, vai darbinieks akciju pirkuma tiesības iegādājas pats vai arī uzņēmums ietur šo samaksu no darbinieka neto algas);
 - nākotnē iegūstamo akciju iegādes cenu (darbinieka iespēju akciju pirkuma tiesību turēšanas perioda beigās iegādāties akciju sabiedrības akcijas ar atlaidi (zemāku par tirgus cenu));
- 8) informāciju par darbiniekiem, kas apstiprinājuši savu dalību akciju pirkuma tiesību īstenošanas plānā:
- vārdu, uzvārdu un personas kodu;
 - akciju pirkuma tiesību skaitu, uz ko attiecīgais darbinieks parakstījies;
 - nākotnē iegūstamo akciju skaitu;
 - nākotnē iegūstamo akciju iegādes cenu.¹⁰

9. piemērs

AS "G" 1. februārī ir uzsākusi akciju pirkuma tiesību īstenošanas plānu, kurā līdz 15. jūnijam var pieteikties gan AS "G" darbinieki, gan ar AS "G" saistīto personu darbinieki, kuri atbilst akciju pirkuma tiesību īstenošanas plāna nosacījumiem. Informāciju VID par akciju pirkuma tiesību īstenošanas plānu līdz 15. augustam sniedz katrs darba devējs par saviem darbiniekiem, kuri pieteikušies šajā plānā.

Arī tad, ja tiek **veikti grozījumi akciju pirkuma tiesību īstenošanas plānā**, darba devējam vai kapitālsabiedrībai, kura ir ar darba devēju saistīta persona saskaņā ar likumu "Par nodokļiem un nodevām", divu mēnešu laikā no šo grozījumu spēkā stāšanās dienas ir pienākums iesniegt informāciju VID.¹¹

10. piemērs

*AS "K" ir 10. janvārī piešķirusi savu akciju pirkuma tiesības **vairākiem** saviem darbiniekiem un valdes locekļiem ar akciju pirkuma tiesību īstenošanas termiņu – nākamā gada 10. maijs. Akciju pirkuma tiesību īstenošanas plāns atbilst neapliekama ienākuma nosacījumiem, un par to AS "K" ir iesniegusi informāciju VID. AS "K" tā paša gada 1. decembrī ir palielinājusi uzņēmuma pamatkapitālu un attiecīgi pieņēmusi lēmumu akciju pirkuma tiesību īstenošanas plānā palielināt akciju pirkuma tiesību īstenošanas rezultātā iegūstamās akcijas. AS "K" divu mēnešu laikā pēc grozījumu stāšanās spēkā iesniedz VID informāciju par grozījumu sākotnējā VID iesniegtajā informācijā. Pēteris un Kārlis īsteno akciju pirkuma tiesības nākamā gada 10. maijā kā ar nodokli neapliekamu ienākumu.*

¹⁰ Ministru kabineta 2010. gada 21. septembra noteikumu Nr. 899 "Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" normu piemērošanas kārtība" 89.⁷ punkts.

¹¹ Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 11.¹¹ panta devītā daļa.

2. IENĀKUMA GŪŠANAS DIENA

Par akciju pirkuma tiesību īstenošanas (ienākuma gūšanas) dienu uzskatāma diena, kad normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā **pāriet īpašuma tiesības uz akcijām**.¹²

Par akciju pirkuma tiesību vai akciju atsavināšanas (ienākuma gūšanas) dienu uzskata dienu, kad minētais kapitāla aktīvs ir atsavināts vai saņemta nauda vai citas lietas.¹³

Ja atbilstoši akciju pirkuma tiesību īstenošanas plāna nosacījumiem **darbinieks atsavina akciju pirkuma tiesības**, darba devējs akciju pirkuma tiesību īstenošanas dienā neatkarīgi no tā, kura persona šīs tiesības īsteno, aprēķina darbinieka (kam sākotnēji tika piešķirtas akciju pirkuma tiesības) ar algas nodokli apliekamo ienākumu un piemēro darbaspēka nodokļus.¹⁴

11. piemērs

Jānim un Kristapam piešķirtas AS "B" akciju pirkuma tiesības ar tiesībām iegūt darba devēja akcijas bez maksas. Viņu akciju pirkuma tiesību īstenošanas plānā noteikts, ka, darbiniekam, izbeidzot darba attiecības pirms akciju pirkuma tiesību īstenošanas termiņa (2025. gada 12. oktobra), akcijas netiek iegūtas. Savukārt akciju pirkuma tiesību īstenošanas plānā akciju pirkuma tiesību pārdošana kolēģim netiek aizliegta. Jānis 2025. gada 14. martā pārdod savas akciju pirkuma tiesības Kristapam un tā paša gada 31. martā izbeidz darba attiecības.

Jāņa darba devējs AS "B" 2025. gada 12. oktobrī (ienākuma gūšanas dienā no akciju pirkuma tiesību īstenošanas) aprēķina Jāņa ienākumu un piemēro IIN un VSAOI.

Ja atbilstoši akciju pirkuma tiesību īstenošanas plāna nosacījumiem akciju pirkuma tiesību turētājs **saglabā tiesības īstenot akciju pirkuma tiesības arī pēc darba attiecību izbeigšanas** ar attiecīgo darba devēju vai atsavina akciju pirkuma tiesības pēc darba attiecību izbeigšanas ar attiecīgo darba devēju, bijušais darba devējs akciju pirkuma tiesību īstenošanas dienā neatkarīgi no tā, kura persona šīs tiesības īsteno, aprēķina bijušā darbinieka (kam sākotnēji tika piešķirtas akciju pirkuma tiesības) ar algas nodokli apliekamo ienākumu. Minētais ar algas nodokli apliekamais ienākums attiecināms uz taksācijas periodu, kurā tika izbeigtas darba attiecības, un tam piemēro attiecīgā gada algas nodokļa likmi.¹⁵

12. piemērs

Liene ir izbeigusi darba attiecības ar AS "C" 28. februārī (astoņus mēnešus pēc akciju pirkuma tiesību piešķiršanas), bet akciju pirkuma tiesības īsteno atbilstoši akciju pirkuma tiesību īstenošanas plānam – tā paša gada 12. jūlijā. Lienes ienākuma gūšanas diena par ienākumu no akciju pirkuma tiesību īstenošanas ir 12. jūlijs.

Nemot vērā, ka Liene bija darba attiecības ar AS "C" mazāk par 12 mēnešiem no akciju pirkuma tiesību piešķiršanas brīža, ienākums no akciju pirkuma tiesību īstenošanas uzskatāms par apliekamu ar algas nodokli, un AS "C" 12. jūlijā aprēķina Lienei darbaspēka nodokļus (IIN un VSAOI) kā darba algai.

¹² Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 16.¹ panta vienpadsmitā daļa.

¹³ Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 16.¹ panta pirmā daļa un Ministru kabineta 2018. gada 30. oktobra noteikumu Nr. 662 "Noteikumi par iedzīvotāju ienākuma nodokļa deklarācijām un to aizpildīšanas kārtību" 54.2. apakšpunkts.

¹⁴ Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 11.¹¹ panta sestā daļa.

¹⁵ Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 11.¹¹ panta septītā daļa.

3. DEKLARĀCIJU UN PĀRSKATU IESNIEGŠANA UN NODOKĻU SAMAKSA

Ienākums no akciju pirkuma tiesību īstenošanas

Ja darbinieka ienākums no akciju pirkuma tiesību īstenošanas ir apliekams ar algas nodokli, darba devējs iekļauj šo ienākumu:

- **darba devēja ziņojumā;**
- **paziņojumā par fiziskajai personai izmaksātajām summām.**

Ar algas nodokli apliekamu ienākumu no akciju pirkuma tiesību īstenošanas deklarē "[Darba devēja ziņojumā](#)" līdz ienākuma gūšanas mēneša **17. datumam**.

Aprēķināto IIN un VSAOI par darbinieka ienākumu no akciju pirkuma tiesību īstenošanas iemaksā [vienotajā nodokļu kontā](#) līdz ienākuma gūšanas mēneša **23. datumam**.

Ar algas nodokli **apliekamu ienākumu** no akciju pirkuma tiesību īstenošanas deklarē "[Paziņojumā par fiziskajai personai izmaksātajām summām](#)" (turpmāk – paziņojums) ar ienākumu veidu kodu 1001, ko sniedz līdz:

- **1. februārim** nākamajā gadā, kurš ir pēc ienākuma gūšanas dienas gada, ja darba attiecības saglabājušās līdz ienākuma gūšanas gada beigām (paziņojums par gadu);
- **15. datumam** nākamajā mēnesī pēc ienākuma gūšanas dienas, ja darba attiecības nav pastāvējušas līdz gada beigām (paziņojums par mēnesi, kurā izbeigtas darba attiecības).¹⁶

Savukārt ar algas nodokli **neapliekamo ienākumu** no akciju pirkuma tiesību īstenošanas deklarē paziņojumā ar ienākuma veida kodu 3062¹⁷ līdz **1. februārim nākamajā gadā**, kurš ir pēc ienākuma gūšanas dienas gada.

13. piemērs

Baiba īsteno akciju pirkuma tiesības 15. jūnijā un tajā pašā dienā izbeidz darba attiecības. Baibas darba devējs līdz tā paša mēneša 17. datumam iesniedz darba devēja ziņojumu, kur norāda ienākumu no akciju pirkuma tiesību īstenošanas, un samaksā IIN un VSAOI vienotajā nodokļu kontā līdz tā paša mēneša 23. datumam. Papildus līdz tā paša gada 15. jūlijam Baibas darba devējs iesniedz paziņojumu par fiziskajai personai izmaksātajām summām par jūniju, kur ienākumu no akciju pirkuma tiesību īstenošanas norāda kopā ar darba algas ienākumu ar ienākuma veida kodu 1001.

14. piemērs

Marko 28. februārī izbeidz darba attiecības ar darba devēju, kurš viņam piešķir akciju pirkuma tiesības, bet tā paša gada 12. jūlijā (akciju tirgus vērtība ir 10 000 eiro)

¹⁶ Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 17. panta septītā daļa.

¹⁷ VID ienākumu veidu un papildu atvieglojumu veidu kodu saraksts.

Marko īsteno akciju pirkuma tiesības atbilstoši akciju pirkuma tiesību īstenošanas plānam kā neapliekamu ienākumu.

Marko darba devējs līdz nākamā gada 1. februārim iesniedz paziņojumu par fiziskajai personai izmaksātajām summām par gadu (gadu, kurā izbeigtas darba attiecības) un paziņojumā norāda Marko neapliekamo ienākumu. Paziņojumu aizpilda šādi:

Paziņojums par fiziskajai personai izmaksātajām summām

Pārbaudīt un saglabāt

Iesniegt

Dokumenta drukas versija

Pamatdati

Reģistrācijas numurs

Nosaukums

Adrese

Taksācijas periods*

Gads 20XX

Mēnesis

par gadu

☐ 1. ceturksnis
☐ 2. ceturksnis
☐ 3. ceturksnis
☐ 4. ceturksnis

☒ Pirmreizējs dokuments

☐ Pirmreizējs dokuments, ar kuru tiek pievienotas rindas iepriekš iesniegtam dokumentam
☐ Precizējums, kas pilnībā aizstāj iepriekš iesniegto dokumentu
☐ Precizējums, kas satur tikai tās rindas, kurās jāveic summu labojumi

Ienākuma saņēmējs			Ienākuma gūšanas periods			Ienākuma izmaksas mēnesis	Ieņēmumi
Personas kods*	Vārds, uzvārds*	Ienākuma veids*	no*	līdz*			
1 111111111	Marko	3062	01.01. 20XX	28.02. 20XX	februāris		10000,00

Vairāk informācijas VID tīmekļvietnes sadaļā ["IIN Informatīvie un metodiskie materiāli"](#) materiālos "Iedzīvotāju ienākuma nodoklis no algas un citiem fiziskās personas ienākumiem" un "Paziņojumu par fiziskajai personai izmaksātajām summām iesniegšana".

Ja ienākuma gūšanas diena attiecībā uz ienākumu no akciju pirkuma tiesību īstenošanas ir vēlāk nekā attiecīgā mēneša darba devēja ziņojuma iesniegšanas termiņš, darba devējs precizē darba devēja ziņojumu:

- par iepriekšējo mēnesi pirms pārskata mēneša – precizējumus sniedz pārskata mēneša darba devēja ziņojuma 6. un 7. ailē, norādot palielinājumu;
- par mēnešiem pirms iepriekšējā pārskata mēneša – labo kļūdaini iesniegtā darba devēja ziņojuma 4. un 5. ailē.¹⁸

15. piemērs

Jānis 2025. gada 14. martā pārdod savas akciju pirkuma tiesības Kristapam un tā paša gada 31. martā aiziet no darba AS "C", lai gan AS "C" piešķirto akciju pirkuma tiesību īstenošanas termiņš ir 2025. gada 12. oktobris ([skatīt 11. piemēru](#)).

¹⁸ Likuma "Par valsts sociālo apdrošināšanu" 29.¹ panta pirmā un otrā daļa.

Ienākums no akciju pirkuma tiesību īstenošanas

Jāņa bijušais darba devējs AS "C" pēc akciju pirkuma tiesību īstenošanas dienas (pēc iespējas ātrāk, bet ne vēlāk kā trīs gadu laikā, ja precizējums netiek veikts par iepriekšējo mēnesi) precizē darba devēja ziņojumu par 2025. gada martu (mēnesi, kad pārdotas akciju pirkuma tiesības), norādot Jāni to personu sarakstā, kas apdrošināmas atbilstoši visiem sociālās apdrošināšanas veidiem, ar darba attiecību veidu "DŅ, ar kuriem ir izbeigtas DA, kam bija akcijas", un samaksā aprēķināto IIN un VSAOI vienotajā nodokļu kontā līdz 2025. gada 23. oktobrim (mēnesim, kad īstenotas akciju pirkuma tiesības).

Nemot vērā, ka akciju tirgus vērtība akciju pirkuma tiesību īstenošanas dienā (2025. gada 12. oktobrī) ir 1500 eiro, bet 2025. gada aprīlī deklarētie Jāņa 2025. gada marta ienākumi bija 1100 eiro, darba devēja ziņojumu precizē šādi:

Darba devēja ziņojums

Pārbaudīt un saglabāt

Iesniegt

Dokumenta drukas versija

☐ Pirmreizējs dokuments ☒ Precizējums

▼ Pamatdati

Reģistrācijas numurs

Nosaukums

Adrese

Taksācijas periods*

2025

marts ▼

1. Apdrošināmi visiem valsts sociālās apdrošināšanas veidiem

Darba ņēmēji, kuri ir apdrošināmi atbilstoši visiem valsts sociālās apdrošināšanas veidiem

	Personas kods vai reģistrācijas numurs*	Vārds, uzvārds*	Darba ienākumi*	Aprēķinātās VSAOI iemaksas*	Precizētie darba ienākumi ((+) vai (-))	Precizētās aprēķinātās VSAOI iemaksas ((+) vai (-))	Iedzīvotāju ienākuma nodoklis	Darba attiecību veids*	Uzņēmējdarbības riska valsts nodeva
1	2	3	4	5	6	7	8		9
1	1111111111	Jānis	2600,00	886,34			463,34	DŅ, ar kuriem ir izbeigti	
2				0,00		0,00		VSAOI veic pats DD,	

Papildus Jāņa darba devējs pēc akciju pirkuma tiesību īstenošanas dienas (pēc iespējas ātrāk, bet ne vēlāk kā trīs gadu laikā) precizē paziņojumu par fiziskajai personai izmaksātajām summām par 2025. gada martu (mēnesi, kurā izbeigtas darba attiecības), palielinot iepriekš deklarētos ieņēmumus un aprēķinātos nodokļus.

Pārskaitīt (ieskaitīt) budžetā **nodokļus no darba devēja līdzekļiem, neieturot tos no darbinieka**, ir aizliegts, izņemot, ja jāaprēķina nodokļi par ienākumu no akciju pirkuma tiesību īstenošanas bijušajam darbiniekam, no kura aprēķinātās nodokļa summas nav iespējams ieturēt¹⁹.

16. piemērs

Santa iepriekšējā gada 28. maijā ir izbeigusi darba attiecības ar darba devēju, kurš piešķir viņai akciju pirkuma tiesības ar akciju pirkuma tiesību īstenošanas termiņu – šī gada 1. janvāri. Santa šī gada 3. janvārī īsteno akciju pirkuma tiesības. Santas darba

¹⁹ Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 29. panta otrā daļa, likuma "Par valsts sociālo apdrošināšanu" 20.² panta trešā daļa.

Ienākums no akciju pirkuma tiesību īstenošanas

devējs tajā pašā dienā aprēķina IIN un VSAOI par Santas ienākumu no akciju pirkuma tiesību īstenošanas, piemērojot iepriekšējā gada VSAOI likmi un IIN likmi (gadā, kad izbeigtas darba attiecības).

Santas darba devējs pēc akciju pirkuma tiesību īstenošanas dienas (pēc iespējas ātrāk, bet ne vēlāk kā trīs gadu laikā, jo precizējums netiek veikts par iepriekšējo mēnesi) precizē darba devēja ziņojumu par iepriekšējā gada maiju (mēnesi, kurā izbeigtas darba attiecības), kur aprēķina VSAOI. Santu norāda to personu sarakstā, kas apdrošināmas atbilstoši visiem sociālās apdrošināšanas veidiem, ar darba attiecību veidu "DŅ, ar kuriem ir izbeigtas DA, kam bija akcijas", 10. ailē norāda samaksas termiņu – šī gada 23. janvāri.

Tāpat Santas darba devējs iepriekšējā gada decembra darba devēja ziņojumā, ko iesniedz līdz šī gada 17. janvārim, norāda par Santas ienākumu aprēķināto IIN. Santu norāda to personu sarakstā, kuras nav obligāti sociāli apdrošināmas, ar darba attiecību veidu "pers., no kuru darba ienāk. ietur. IeIeN pie iepr. DD".

Aprēķināto IIN samaksā vienotajā nodokļu kontā līdz 23. janvārim (ienākuma gūšanas mēneša 23. datumam).

Papildus Santas darba devējs pēc akciju pirkuma tiesību īstenošanas dienas (pēc iespējas ātrāk, bet ne vēlāk kā trīs gadu laikā) precizē paziņojumu par fiziskajai personai izmaksātajām summām par iepriekšējā gada maiju (mēnesi, kurā izbeigtas darba attiecības), palielinot iepriekš deklarētos ieņēmumus un aprēķinātos nodokļus.

Vairāk informācijas VID tīmekļvietnes sadaļā "[VSAOI Informatīvie un metodiskie materiāli](#)" materiālos "Darba devēju un darba ņēmēju valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas", "Darba devēja ziņojuma aizpildīšana" un "Darba devēja ziņojuma un ziņu par darba ņēmējiem aizpildīšana un iesniegšana Elektroniskās deklarēšanas sistēmā".

Ienākums no akciju pirkuma tiesību vai tajās gūto akciju atsavināšanas

Ja ienākums (starpība starp iegādes un pārdošanas cenu) no akciju pirkuma tiesību vai tajās gūto akciju atsavināšanas **nepārsniedz 1000 eiro** ceturksnī, ienākuma saņēmējs iesniedz "[Pārskata perioda deklarāciju par ienākumu no kapitāla pieauguma](#)" (turpmāk – deklarācija DK) līdz nākamā gada **15. janvārim**.

Kapitāla pieauguma deklarācijā aprēķināto IIN samaksā [vienotajā nodokļu kontā](#) līdz tā paša mēneša **23. datumam**.

Ja ienākums neveidojas (starpība ir 0 vai ir gūti zaudējumi), ienākuma saņēmējam nav pienākuma iesniegt deklarāciju DK.

17. piemērs

Jānis 2025. gada 14. martā pārdod savas akciju pirkuma tiesības kolēģim Kristapam par 1000 eiro un tā paša gada 31. martā aiziet no darba. Tādējādi Jānis gūst ienākumu gan no akciju pirkuma tiesību īstenošanas, gan no kapitāla aktīva (akciju pirkuma tiesību) atsavināšanas. Jāņa darba devējs plānotajā akciju pirkuma īstenošanas dienā (2024. gada 12. oktobrī) piemēro darbaspēka nodokļus ([skatīt 15. piemēru](#)), bet Jānis akciju pirkuma tiesību pārdošanas dienā (2025. gada 14. martā) pats aprēķina ienākumu no kapitāla pieauguma.

Ienākums no akciju pirkuma tiesību īstenošanas

Jāņa ienākums (kapitāla pieaugums) no akciju pirkuma tiesību pārdošanas ir 1000 eiro (1000 – 0), jo Jānis akciju pirkuma tiesības ir ieguvis bez maksas. Ņemot vērā minēto, Jānis līdz 2026. gada 15. janvārim iesniedz deklarāciju DK, jo ienākums nepārsniedz 1000 eiro, un samaksā 255 eiro (25,5 % no 1000) vienotajā nodokļu kontā līdz 2026. gada 23. janvārim.

Ja ienākums (starpība starp iegādes un pārdošanas cenu) no akciju
pirkuma tiesību vai tajās gūto akciju atsavināšanas pārsniedz **1000 eiro**
ceturksnī, ienākuma saņēmējs iesniedz deklarāciju DK līdz
15. datumam nākamajā mēnesī pēc attiecīgā ceturkšņa beigām.

18. piemērs

Leons 3. septembrī pārdod par 5000 eiro akcijas, ko ieguvis, īstenojot akciju pirkuma tiesības, kad to tirgus vērtība bija 3500 eiro.

Nemot vērā, ka Leona darba devējs, kas piešķīra akciju pirkuma tiesības, akciju pirkuma tiesību īstenošanas dienā ir aprēķinājis darbaspēka nodokļus (IIN un VSAOI), jo ienākums no akciju pirkuma tiesību īstenošanas netika atzīts par neapliekamu, Leona ienākums no šādu akciju pārdošanas ir 1500 eiro (5000 – 3500).

Leons iesniedz VID deklarāciju DK līdz tā paša gada 15. oktobrim (15. datumam nākamajā mēnesī pēc 3. ceturkšņa beigām):

Pārskata perioda deklarācija par ienākumu no kapitāla pieauguma - DK veidlapa

 Pārbaudīt un saglabāt
  Iesniegt
  Dokumenta drukas versija

 Pirmreizējs dokuments Precizējums

Pamatdati

Reģistrācijas numurs	
Nosaukums	Leons
Adrese	
Nerezidents	☐
Gads	20XX
Ieņēmumu gūšanas periods*	☐ par gadu ☐ 1. ceturksnis ☐ 2. ceturksnis ☒ 3. ceturksnis ☐ 4. ceturksnis
Mēnesis	

lenākuma gušanas diena	lenākuma veids	R	F	L	lenējumumi no kapitāla aktīva atsavināšanas	Saņemtā ienējumu daļa	Izdēvumi, kas saistīti ar kapitāla aktīva iegādi (ar veiktajiem ieguldījumiem)	Attiecināmā izdēvumu daļa (4./3.x5.)	Ārvalstī samaksātais nodoklis LV valūtā	Aplēkamais ienākums no kapitāla aktīva atsavināšanas (3. – 5., vai 4. – 6.)	Aprēķinātais iedzīvotāju ienākuma nodoklis (8. x likme - 7.)	
1	2				3	4	5	6	7	8	9	
1	03.09.20XX	A - lenākums no darījuma ar akcijām vai kapitāla daļām			☐ ☐ ☐	5000.00		3500.00	0.00		1500.00	382.50

Leons samaksā 382,50 eiro (25,5 % no 1500) vienotajā nodokļu kontā līdz 23. oktobrim.

Ja akciju pārdošanas darījums uzsākts 2024. gadā, bet pabeigts (saņemta nauda) 2025. gadā, tad šādam ienākuma no kapitāla pieauguma piemēro 2024. gada IIN likmi – 20 %.

Tādā gadījumā ienākuma saņēmējam līdz 2025. gada 1. februārim jāiesniedz VID "Informācija par darījumiem, kas uzsākti, bet nav pabeigti vienā gadā", bet, iesniedzot deklarāciju DK, jāatzīmē "L" – piemērot likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" pārejas noteikumu 196. punktu.

Ienākums no akciju pirkuma tiesību īstenošanas

Ja gada laikā veikti arī citi darījumi ar kapitāla aktīvu pārdošanu (izņemot virtuālo valūtu) un kādā no tiem ciesti zaudējumi, ienākuma saņēmējs var līdz nākamā gada **1. martam** iesniegt "[Gada kapitāla pieauguma precizēšanas deklarāciju](#)" un atgūt gada laikā pārmaksāto nodokli par kapitāla pieaugumu.

[Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 19. pants.](#)

IIN un VSAOI samaksā vienotajā nodokļu kontā:

Saņēmējs:	Valsts budžets (VID)
Reģistrācijas numurs:	90000010008
BIC kods:	TRELLV22
Konts (IBAN):	LV33TREL1060000300000

Saistošie normatīvie akti

- [Likums "Par nodokļiem un nodevām"](#)
- [Uzņēmumu ienākuma nodokļa likums](#)
- [Likums "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli"](#)
- [Likums "Par valsts sociālo apdrošināšanu"](#)
- [Ministru kabineta 2010. gada 21. septembra noteikumi Nr. 899 "Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" normu piemērošanas kārtība"](#)
- [Ministru kabineta 2021. gada 7. septembra noteikumi Nr. 610 "Noteikumi par paziņojumā par fiziskajai personai izmaksātajām summām iekļaujamo informāciju"](#)
- [VID ienākumu veidu un papildu atvieglojumu veidu kodu saraksts](#)
- [Ministru kabineta 2010. gada 7. septembra noteikumi Nr. 827 "Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu veicēju reģistrāciju un ziņojumiem par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām un iedzīvotāju ienākuma nodokli"](#)
- [Ministru kabineta 2018. gada 30. oktobra noteikumi Nr. 662 "Noteikumi par iedzīvotāju ienākuma nodokļa deklarācijām un to aizpildīšanas kārtību"](#)

Valsts ieņēmumu dienests

Materiāls sagatavots: 21.04.2021.

Materiāls pēdējo reizi aktualizēts: 04.02.2025.

Atsauksmes par materiāla kvalitāti vai priekšlikumus tā uzlabojumiem priecāsimies saņemt
Valsts ieņēmumu dienesta [elektroniskās deklarēšanas sistēmas](#) sadaļā "Sarakste ar VID".